

Звіт про діяльність

ВБО «Український інститут досліджень політики щодо громадського здоров'я»

2013 рік

У 2013 році робота УІДПГЗ велась за 11 проектами.

Медичний та соціально-психологічний супровід клієнтів замісної підтримувальної терапії на національному рівні, в тому числі на базі центрів інтегрованої допомоги, за фінансової підтримки Глобального Фонду Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією через МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні».

Завдання проекту - забезпечити надання медичного та соціально-психологічного супроводу пацієнтам замісної підтримувальної терапії.

За результатами року медико-соціальний супровід ЗПТ у 74 лікувально-профілактичних закладах 18 областей України та АР Крим, в тому числі у 32 лікувально-профілактичних закладах, які повністю або частково відповідають критеріям центрів інтегрованих послуг.

Загальна кількість пацієнтів ЗПТ щодо яких здійснюється психосоціальний супровід, – 3184, у тому числі в центрах інтегрованих послуг -2173 пацієнта.

Роль місцевих лідерів в програмі зменшення ризику інфікування ВІЛ серед СІН в Україні реалізується разом з Університетом Колорадо, за фінансової підтримки Національного інституту вивчення наркоманії (NIDA) США.

Проект являє собою двокомпонентне, рандомізоване контрольоване дослідження для порівняння двох видів інтервенцій з метою підвищення інформованості всіх учасників щодо ВІЛ, корекції поведінки із застосуванням принципів стратегії зниження ризику, пов'язаного з ВІЛ, корекції поведінкових аспектів життєдіяльності, пов'язаних ризиками інфікування ВІЛ.

Мета - порівняти ефективність моделі консультування та навчання з питань ВІЛ (К & О) - (NIDA 1993) - з додатковим ефектом від включення в модель (К & О) роботи соціальної мережі та мережі рівний – рівному.

За період з січня по грудень 2013 року було зібрано дані щодо зміни ризикованої поведінки СІН в результаті застосування інтервенції в Макіївці, Одесі та Миколаєві. Всі клієнти проекту були протестовані на ВІЛ за допомогою експрес тестів, отримали дотестове та післятестове консультування. Дані дослідження було систематизовано та надано для подальшого аналізу до Університету Колорадо.

Розробка та оцінка діагностичних та лікувальних інтервенцій у кримінально-виконавчій службі України, що виконується разом з Єльським Університетом, за фінансової підтримки Національного інституту вивчення наркоманії (NIDA) США. Мета проекту - розробка нових підходів до лікування засуджених та створення відповідної стратегії щодо передачі їх під нагляд загальної системи охорони здоров'я. Планується виконання пілотних проектів з впровадження нових технологій лікування наркозалежності

в умовах пенітенціарної системи. Результати дослідження в подальшому планується впровадити у виправних системах інших країн колишнього Радянського Союзу, зокрема в Грузії та Казахстані.

В межах проекту за підтримки Програмного офісу в Україні Управління ООН з наркотиків та злочинності та спільно з Державною пенітенціарною службою України відбулася робоча нарада, присвячена обговоренню впровадження в пенітенціарних закладах України сучасних, науково обґрунтованих методів лікування наркотичної залежності, рекомендованих МОЗ України та ВООЗ та за результатами оцінки стану справ в трьох закладах пенітенціарної системи України.

Під час опитування співробітників слідчих ізоляторів пенітенціарної служби України та ув'язнених в СІЗО були отримані дані стосовно загальної обізнаності та думки щодо лікування наркотичної залежності в слідчих ізоляторах міст Дніпропетровська та Миколаєва.

Роль підтримувальної терапії метадонем у формуванні прихильності до протитуберкульозного лікування споживачів ін'єкційних наркотиків в Україні проект реалізовано за фінансової підтримки фонду «Інститут відкритого суспільства» (OSI). Метою проекту було з'ясувати, чи існує різниця в прихильності до лікування туберкульозу в амбулаторних умовах між СІН, які отримують ПТАО, і тими, які не отримують.

Загалом до дослідження було залучено 121 особу, СІН, хворих на туберкульоз, які закінчили стаціонарне лікування та мали продовжувати протитуберкульозну терапію амбулаторно (N=60 – досліджувана група, пацієнти які отримували ПТАО; N=61 – група порівняння, пацієнти, які не отримували ПТАО). Респонденти досліджуваної та порівняльної груп відрізнялись за такими характеристиками: резистентність туберкульозу, поширеність ВІЛ-інфекції, а також працевлаштування, сімейний статус та наявність дітей, вживання різних психоактивних речовин.

Результати аналізу продемонстрували статистично значущу вищу прихильність до лікування туберкульозу серед пацієнтів, які отримували ПТАО.

Зміцнення потенціалу та підвищення обізнаності щодо науково-обґрунтованого лікування зловживання наркотичними речовинами. Проект фінансувався International AIDS Society.

Основним завданням проекту є створення російськомовного веб-сайту, що надаватиме медичним працівникам, дослідникам, політикам та представникам вразливих груп в країнах Східної Європи та Центральної Азії інформацію про лікування наркоманії та інфекційних захворювань, пов'язаних зі вживанням інфекційних наркотиків.

В ході реалізації проекту, після розробки та тестування, був запущений веб-сайт. З ним можна ознайомитися за посиланням: <http://www.epaam.org/>.

Покращання зв'язку осіб, у яких нещодавно виявлено ВІЛ-інфекцію, зі спеціалізованими послугами в Україні. У звітному році за фінансової підтримки Центру контролю та профілактики захворювань (CDC) почалося впровадження імплементаційного дослідження «Покращання зв'язку осіб, у яких нещодавно виявлено ВІЛ-інфекцію, зі спеціалізованими послугами в Україні». Дослідження має на меті адаптувати протокол інтервенції Antiretroviral Treatment Access Study (ARTAS) для застосування в роботі з пацієнтами у яких нещодавно виявлено ВІЛ-інфекцію, в українському культурному контексті та дослідити ефективність інтервенції,

використовуючи індивідуальне рандомізоване клінічне дослідження на 9 сайтах у трьох областях України (Одеській, Миколаївській та Дніпропетровській) шляхом порівняння спостережуваних показників залучення та утримання в медичному нагляді серед ВІЛ-позитивних учасників інтервенційної (N = 138) та контрольної групи (N = 138).

Протягом звітнього року тривала розробка протоколу дослідження та отримання дозволу етичного комітету.

Дослідження впровадження та ефективності інтервенції Project START в Україні впроваджується на кошти гранту, отриманого від проекту USAID «RESPOND».

Імплементативне лонгітюдне рандомізоване дослідження START проводиться в Дніпропетровській, Львівській, Миколаївській та Одеській областях України.

Метою дослідження є дослідити повноту, якість, бар'єри та можливості впровадження ефективного поведінкового втручання START в Україні, а також оцінити його ефективність в українському контексті. Учасники дослідження – дорослі чоловіки, які у найближчі два місяці звільняються з місць позбавлення волі.

Інтервенція START поєднує спрямований на профілактику ВІЛ/ПіСШ/гепатитів кейс-менеджмент, мотиваційне інтерв'ювання та індивідуальні сесії (дві до звільнення і чотири після звільнення учасників). Вона спрямована на зниження індивідуальних поведінкових ризиків і має на меті допомогти людям, що звільняються з місць позбавлення волі, успішно ре-інтегруватися у суспільство і захистити себе від пов'язаних з цим перехідним періодом ризиків.

З липня по вересень 2013 р. тривала робота над протоколом та інструментами дослідження і навчання регіональних дослідників та персоналу проекту; з 15 жовтня розпочався польовий етап дослідження.

Дослідження впровадження та ефективності інтервенції Street SMART в Україні впроваджується на кошти гранту, отриманого від проекту USAID «RESPOND».

Метою дослідження є оцінка короткострокових та середньострокових результатів інтервенції Street SMART в окремих регіонах України. Первинне завдання: оцінити, якою мірою інтервенція Street SMART може бути реалізована згідно з протоколом в українському контексті. Вторинне завдання: визначити, чи підвищується поінформованість про профілактику ВІЛ інфекції та чи знижується рівень ризикованої поведінки серед учасників в результаті інтервенції Street SMART.

З вересня по грудень 2013 було підготовлено та затверджено протокол та інструменти дослідження, навчений персонал проекту. Після проведених інтерв'ю було зібрано початкові дані дослідження та проведений перший аналіз.

Розробка автоматизованої системи забезпечення моніторингу проведення ЗПТ в Україні: "Електронний інструмент моніторингу ЗПТ". Фінансував ДУ «Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами Міністерства охорони здоров'я України»

В рамках цього проекту було створено ефективний електронний інструмент, який дозволить здійснювати якісну та своєчасну оцінку ефективності програми ЗПТ, вчасно реагувати на труднощі, що виникають в процесі реалізації програми ЗПТ в регіонах та в масштабі всієї України. Заплановано пілотування розробленого електронного інструменту.

В результаті в ЕІ було зібрано та проаналізовано дані 750 пацієнтів та дані щодо отримання, використання та залишків препаратів ЗПТ на 8 сайтах. Проведено навчальний

цикл для працівників ЛПЗ. Продовжується робота з рутинного аналізу функціональних можливостей автоматизованої системи моніторингу, її зручності та зрозумілості для користувача. Для широкого запровадження цього інструменту була підготовлена навчальна програма для спеціалістів усіх ЛПЗ, на базі котрих впроваджується ЗПТ.

Інтеграція замісної терапії у первинну медико-санітарну допомогу – підготовча фаза впроваджувалася на кошти гранту, отриманого від проекту USAID «RESPOND».

Метою проекту, який почався в грудні, є створення моделі надання інтегрованої допомоги в неспеціалізованих установах для забезпечення ЗПТ та комплексного догляду за СН. В ході проекту заплановано розробити нормативно-правову базу для забезпечення ЗПТ та інтегрованої допомоги для СН в установах первинної медико-санітарної допомоги, провести навчання лікарів загальної практики та сімейної медицини та впровадити нову модель надання ЗПТ та інтегрованої допомоги в клінічну практику.

У грудні 2013 року було проведено робочу зустріч, в ході якої було ухвалено персональний склад робочої групи проекту, а також дорожню карту з основними завданнями та термінами їх виконання